

Punkt widzenia i punkt odniesienia jako percepcyjne podstawy konstrukcji temporalnych i aspektualnych w języku angielskim

Twierdzenie, że u podstaw języka leżą ludzkie zdolności poznawcze, stało się inspiracją do wielu badań kognitywnych, w tym badań poświęconym konstrukcjom temporalnym i aspektualnym. Badania te, z jednej strony, dają nadzieję na alternatywę dla typowych opisów opartych na odniesieniu do czasu (np. Comrie 1985; Dahl 1985; Huddleston and Pullum 2002; Declerck 2006). Z drugiej natomiast prowadzą do wielu szczegółowych pytań, np. jak poszczególne zdolności przekładają się na opis wspomnianych wyżej konstrukcji w języku angielskim.

W swoim wystąpieniu spróbuję odpowiedzieć na to pytanie posługując się dwoma pojęciami zaproponowanymi przez Ronalda Langackera (1999, 2008, 2017): punktem widzenia i punktem odniesienia. Wpisanie tych elementów w strukturę opartą na modelu epistemicznym i modelu osi czasu (Langacker 1991: 242-248) pozwala dostrzec w konstrukcjach gramatycznych kolejne wymiary obrazowania wywodzące się z układu oglądu, takie jak ziarnistość, zakres czy dystans. Tak ujęte pojęcia punktu widzenia i odniesienia posłużą mi do opisu angielskich konstrukcji temporalnych i aspektualnych: Present Simple i Past Simple, konstrukcji perfect (Present Perfect, Past Perfect i Future Perfect) oraz continuous (Past Continuous, Present Continuous oraz Future Continuous).